

آریانا

اول اسد

سال بازدهم

شماره هفتم

از کتاب آادین الاسلام

ترجمه و نگارش بناغلی غلام‌علی غنبتلی

شمه از تاریخ قرآن مجید

-۲-

صحی و غیره را با محاسن و معائب آن بیان فرموده که از رهگذر علم و معرفت ، صنعت و تجارت و حکمت چیزی باقی نمانده و اکملیت آنرا بر رسول مقبول صلعم اطمینان داده و حفاظت قرآن را الی یوم القیام وعده فرموده است .

چگونگی نزول قرآن

حکمت خبیر باری تعالی تقاضا نمود که قرآن را بر بندگان خود فرو فرستد و آنرا بصورت مفرق و منجم حسب وقایع و حوادث و مقتضیات احوال باختلاف زمان و مکان در خلال ۲۳ سال کامل که اول آیه آن اقرء باسم ربك النبی در غار کوه حرا و خاتمه ان الیوم اکملت لکم دینکم در حجة الوداع نازل گردید و سپس حضرت رسول صل الله علیه وسلم دستهای مبارک را بلند فرموده دعا های اخیر و تہلیقات موجزه خود را بیان فرمودند تا بالاخره پس از (۸۱) شب نزول قرآن رحلت آن جناب بصورت علنی بظهور پیوست . تعداد سوره های متبر که عبارت از (۱۱۴) سوره است که (۸۶) سوره آن در مکه معظمه قبل از الہجرت و باقی (۲۸) سوره دیگر بعد از ہجرت در مدینہ منورہ نازل گردیده که بنام سوره های مکی و مدنی یاد میشوند .

هنگامیکه آیات سوره سری نازل میشد حضرت فوراً آنرا باصحاب کبار میرسانیدند و ایشانرا بقوریت بحفاظت و نگہداشت آن امر میفرمودند و سپس در حضور شان قرائت میگردید و هر کسی از صحابه که حضور داشتند بایشان تلقین میگردید ازین حیث اکثر شان حافظ آیات قرآن مجید بودند و همچنین آن حضرت کاتبان وحی را بنوشتن آیات امر میفرمودند که آنها عبارت بودند از زید بن ثابت ، علی ابن ابوطالب . عثمان بن عفان ، عبدالله بن مسعود ، انس بن مالک و ابی بن کعب ، عبدالله بن سلام ، معاویہ بن ابی سفیان و غیره رضی الله عنہم بودند که در رفاع (جمع رفاعه یوست یا ورق) عسب (یوست درخت) المخاف (سنگ) می نوشتند و خود حضرت رسول صلعم املاء میگفتند و کاتبان صدر الذکر هر یک آیه و سوره

را به ترتیب می نوشتند و هر کدام را در موضع آن تحریر می نمودند و سوره های طویل و غیره را در نماز و خارج نماز بجهر میخواندند و می شنوایند و قسمیکه حضرت جبرائیل علیه السلام با آنحضرت بیان میفرمودند بهمان ترتیب جمع آوری میشد که تا زمان رحلت شان قرآن کاملاً مکتوباً و محفوظاً در بین صحابه و صحائف و الواح بصورت متفرق موجود بود که مجموعاً در دفتین و مصحف واحد ترتیب نیافته بود پس از رحلت حضرت رسول صلعم در زمان خلافت حضرت صدیق (رض) یعنی در سال دوم خلافت شان حضرت عمر فاروق (رض) بحضور خلیفه اول حاضر شده فرمودند که صحابه کرام در جنگها شهید خواهند شد بهتر است که در جمع آوری قرآن اقدام فرمائید حضرت صدیق فرمودند کاری را که حضرت رسول صلعم نسکردند آیا ما کرده میتوانیم حضرت عمر رضی الله تعالی فرمود. بهر صورت باید اینکار اجراء شود حضرت صدیق (رض) زید بن ثابت را که از جمله کاتبان وحی بودند خواسته بایشان مشوره فرمودند آنها نیز فرمودند در صورتیکه حضرت رسول مقبول صلعم این کار را انجام ندادند آیا ما چگونه میتوانیم مبادرت ورزیم سپس فرموده حضرت صدیق اکبر زید بن ثابت و ابی بن کعب، علی بن ابی طالب، عثمان بن عفان رضی الله عنهم را مأمور بجمع آوری و ترتیب قرآن نمودند و آنها تماماً نوشته های را که با املاء حضرت رسول مقبول صل الله علیه وسلم بود میخواندند و مقابله می نمودند تا رسیدند با آیه (لقد جاءکم رسول الی رب العرش العظیم) در سوره توبه و آنرا مکتوباً نیافتند تا آنکه پس از تفحص زیاد آنرا از خانه ابی خزیمه بن اوس الانصاری بطور کتبی پیدا نمودند و هكذا آیه (من المؤمنین را الی تبدیلا) از سوره احزاب نیز در خزیمه بن ثابت بود که آنرا گرفته بجایش نوشته و بهین طریق تمام آیات و سوره و سری قرآن را جمع و در یک مصحف ترتیب نموده نزد حضرت صدیق اکبر (رض) گذاشتند پس از وفات شان نزد حضرت عمر رض بوده و بعد از رحلت آنحضرت نزد حفصه رض دختر ایشان بود و در زمان خلافت حضرت عثمان رض با بعضی از صحابه در بنیاب مشوره بعمل آمده و در نتیجه مصحفی را که در زمان حضرت صدیق رض ترتیب یافته و در آنرا از نزد حفصه رض طلب نمودند و زید بن ثابت (که یکی از جامعین قرآن در عهد خلافت خلیفه اول بود) سپردند و امر نمودند که بعیت عبدا لله بن زبیر، و سعید بن العاص و عبدالرحمن بن الحارث بن هشام پنج نسخه از آن بگیرند و پس از تکمیل تماماً تصحیح و مقابله گردیده یک یک نسخه بکعبه کوفه، بصره، دمشق فرستادند و یک نسخه را بمدینه متوره نگه داشتند و نسخه اصلی را که از حفصه رض گرفته بودند و اوس بایشان سپردند و باقی اوراق و غیره را امر حریق نمودند و اینکه تا امروز قرآن بنام حضرت عثمان رض یاد میشود عبارت از همان قرانی است که بایشان نسبت داده شد و فرق بین جمع قرآن ابی بکر رض و جمع عثمان رض آنست که اولی از روی اوراق پوست درختان لوحه ها و سینه اشخاص بصورت مجموع در یک مصحف گرد آورده شده اما در زمان حضرت عثمان رض نسخ متعدد ازان گرفته شد چنانچه شرح آن گذشت اما قرآنیکه با امر حضرت عثمان رض تحریر یافته بود تماماً غیر مشکول و منقوط بوده و قرأت آن از روی صحت و سماعت حضرت رسول مقبول

صلعم بود که اصحاب و تابعین آن با اساس تعلیم آنحضرت صلعم تلاوت میفرمودند ولی از اینکه بعد هادامنه اسلام وسعت یافت و دین مبین اسلام در ممالک عجمی پهن گردید مشکلاتی تولید نموده تلاوت قرآن نهایت صعب بنظر میرسید و بالحن عرب تغاوت پیدا نمود چنانچه زیاده‌ن آیه امیر عراق ابی الاسود الدؤلی را که از بزرگان تابعین بودند بنزد خود خواسته و ایشانرا به تعلیم قرآن مامور ساختند و آنها برای تعلیم قرآن علاماتی قرار دادند که برای فتحه يك قطه بالای حرف و برای کسره نقطه در تحت حرف و برای ضمه نقطه بجانب حرف و در تنوین دو نقطه پهلوئی هم استعمال نمودند و همین ترتیب مردم را بخواندن قرآن شریف رهنمونی مینمود ولی این تجویز نیز سودمند نیفتاد و مردم را از اشتباه و اغلاط بی نیاز ساخته نتوانست تا اینکه در زمان حجاج علیه الرحمه در اول نصربن عاصم اشکال را بصورت يك نقطه و دو نقطه تعدیل و در ثانی خلیل بن احمد با اساس نظریه ابوالاسود فتحه را بصورت الب مسطوحه بالای حرف و کسره را باء تحتانی و ضمه را واو بالای و برای مدت شدید در آورده یعنی حرکات را بصورت علاماتی امروزی در آورد.

سیس حفاظ و قراء فواصل بین آیات مواضع وقف و علامت بیان میکی و مدنی بودن آنرا تعیین و با تعداد آیات آنها بروی کار آوردند تا اینکه در هر مملکت امراء شاهان سلاطین توسط علمای مشرف بدین اسلام هر کدام در عصر و زمان خود به یشتیبانی از سلف در تجویز، تفسیر، ترجمه و تاویل آن اقدامات بزرگی نمودند و در تمام ممالک دنیا بطبع و نشر و ترجمه و تفسیر آن مبادرت ورزیدند حتی علماء فلاسفه و مدتیقن غیر مسلم به تعبیرات مختلف آیات قرآنی را منبج و منشاء تمام علوم اجتماعی و فنون دانسته اند مدتیقن عصری هر گونه اکتشافات علمی را مضمرا عجز از قرآن دانسته و پیروی از احکام آنرا سبب خیر و سعادت دنیا و آخرت بپوشیده اند و نسبت از کمالیت و اتمیت نعمتهای الهی دین مبین اسلام ناسخ ادیان و قرآن يك ناسخ کتب سماوی گردید حضرت رسول مقبول صلعم خاتم الرسل قرار یافت که بعد از رحلتشان دروازه های آسمانی مسدود و تا امروز حرفی نازل نشده و تاقیامت نخواهد شد.

ولی هیئات که ما مسلمانان این بهترین هدیه آسمانی را با یوشهای اطلابین و زبفت ملجس ساخته و در قرائت و تفهیم معانی جزئی ترین توجه هم نداریم .
در خاتمه از برکت قرآن عظیم الشان و روحانیت مقدس حضرت رسول مقبول صل الله علیه وسلم و یاران کبار رضی الله عنهم استمداد جستجو و از اینکه بنده هیچ مدان در ترجمه همچو يك اثر مبادرت ورزیده ام در صورت سهو و لغزش و خطا از حضور علمای کرام معذرت و یوزش میخواهم خواهشمندم به تصحیح آن بر بنده منت گذارند .

